

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI
RESTAURARE DE ICOANĂ ȘI LEMN POLICROM
(curriculum diferențiat)

CLASELE A XI-A – A XII-A

Filiera vocațională, profil teologic
Specializarea: Patrimoniu cultural

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 5397 / 17.10.2006

NOTA DE PREZENTARE

Disciplina ***Restaurare de icoană și lemn policrom*** se studiază în cadrul curriculumului diferențiat pentru filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox), specializarea Patrimoniu cultural, fiindu-i alocată câte 1 oră/ săptămână la clasele a XI-a și a XII-a.

Această disciplină are ca scop pregătirea elevilor în domeniile conservare-restaurare pictură tempera pe lemn. Astfel, se urmărește prezentarea teoretică și practică a principiilor de execuție a picturii tempera pe lemn, a calităților și defectelor materialelor utilizate, precum și a condițiilor tehnice de aplicare a procedurilor de restaurare. Programa pune un accent deosebit pe înțelegerea rolului și a importanței patrimoniului în cultura contemporană universală. De asemenea, se urmărește dezvoltarea respectului pentru etica și normele profesionale specifice domeniului.

Elaborarea programei școlare de ***Restaurare de icoană și lemn policrom*** a avut în vedere exigențele impuse de reforma curriculară din învățământul preuniversitar, determinând, la nivelul programei școlare, structurarea ofertei educaționale pe competențe cărora li se asociază conținuturi ale învățării. Stabilirea competențelor la nivelul fiecărui an de studiu și selectarea conținuturilor adecvate acestora au fost realizate respectând principiile relevanței, accesibilității și transmiterii sistematizate a cunoștințelor.

Programa școlară de ***Restaurare de icoană și lemn policrom*** este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale ale disciplinei, vizate a fi formate pe întreg parcursul ciclului superior al liceului;
- valori și atitudini promovate, prin învățare, pe întreg parcursul ciclului superior al liceului;
- competențe specifice asociate cu conținuturi ale învățării, specificate distinct – pentru clasa a XI-a și pentru clasa a XII-a;
- lista unităților de conținut, prezentată distinct – pentru clasa a XI-a și pentru clasa a XII-a;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. Descrierea principiilor restaurării unei opere de artă și a deontologiei domeniului
2. Analizarea valorii documentare, istorice și estetice a unei opere de artă
3. Diagnoza unei opere de artă, din perspectiva evaluării stării de conservare și a naturii deteriorărilor
4. Utilizarea tehnologiilor specifice conservării și restaurării în tehnica icoanei bizantine și a lemnului policrom

VALORI ȘI ATITUDINI

- Manifestarea interesului pentru cunoașterea, interpretarea, realizarea și diagnosticarea operelor de artă plastică și decorativă, religioase și laice
- Conștientizarea rolului și a importanței patrimoniului în cultura contemporană universală
- Motivația pentru ocrotirea patrimoniului artistic național și universal, prin acțiuni de conservare-restaurare
- Formarea unei viziuni estetice autentice

CLASA A XI-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Descrierea principiilor restaurării unei opere de artă și a deontologiei domeniului

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Definierea specificului domeniului conservare-restaurare a operelor de artă	- Conceptul de operă de artă. Materie, imagine artistică plastică
1.2. Analizarea principiilor deontologice ale activității de conservare-restaurare a unei opere de artă	- “Primum non nocere” – restaurare preventive - Păstrarea amprentei creatorului - Definierea poziției restauratorului în raport cu creatorul operei de artă

2. Analizarea valorii documentare, istorice și estetice a unei opere de artă

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Integrarea unei opere de artă în contextul istoric și cultural specific	- Recunoașterea tehnicii în care a fost executată opera de artă
2.2. Analizarea unei opere de artă în scopul datării cu aproximație a acesteia	- Analiza pe reproduceri în albume

3. Diagnoza unei opere de artă, din perspectiva evaluării stării de conservare și a naturii deteriorărilor

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Caracterizarea factorilor de deteriorare care pot interveni asupra unei opere de artă	- Studiarea factorilor de deteriorare (timpul, apa, agenții meteo, temperatura, omul)
3.2. Evaluarea stării de conservare a unei opere de artă	- Starea suportului de lemn și a grundului
3.3. Recunoașterea tipurilor de deteriorări determinate de factori destructivi	- Deteriorarea de natură fizică și chimică (pe suport și pe grund)

4. Utilizarea tehnologiilor specifice conservării și restaurării în tehnica icoanei bizantine și a lemnului policrom

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Stabilirea de intervenții asupra unei opere de artă, în urma analizei tipului de deteriorare a acesteia	- Deteriorarea de natură fizică și chimică (pe suport și pe grund) - Deteriorări ale suportului de lemn: curbări, cracluri, atac biologic (carii, fungi)
4.2. Executarea unor tratamente asupra unei opere de artă, respectând normele de intervenție	- Intervenții (tratament) - Deteriorări mecanice (lacune, chituirii, atac biologic)

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

- Conceptul de operă de artă
  - Materie
  - Imagine artistică plastică
- “Primum non nocere” – restaurare preventive
- Păstrarea amprentei creatorului. Definirea poziției restauratorului în raport cu creatorul operei de artă
- Recunoașterea tehnicii în care a fost executată opera de artă. Analiza pe reproduceri în albume
- Studiarea factorilor de deteriorare (timpul, apa, agenții meteo, temperatura, omul)
- Starea suportului de lemn și a grundului
- Deteriorarea de natură fizică și chimică (pe suport și pe grund)
- Deteriorări ale suportului de lemn:
  - Curbări
  - Cracluri
  - Atac biologic (carii, funghi)
- Intervenții (tratament)
- Deteriorări mecanice (lacune, chituiți, atac biologic)

CLASA A XII-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Descrierea principiilor restaurării unei opere de artă și a deontologiei domeniului

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Realizarea documentației necesare activității de conservare-restaurare a unei opere de artă	- Tipuri de documentație: Jurnalul restauratorului; Fișa de conservare; Documentație foto; Relevee
1.2. Analizarea principiilor deontologice ale activității de conservare-restaurare a unei opere de artă	

2. Analizarea valorii documentare, istorice și estetice a unei opere de artă

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Integrarea unei opere de artă în contextul istoric și cultural specific	- Recunoașterea tehnicii în care a fost executată o operă de artă - Analiza concretă pe opere de artă în muzee
2.2. Analizarea unei opere de artă în scopul datării cu aproximație a acesteia	

3. Diagnoza unei opere de artă, din perspectiva evaluării stării de conservare și a naturii deteriorărilor

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Descrierea materialelor de curățire a unei opere de artă	- Materiale folosite pentru consolidare: Injectare; Peliculizare
3.2. Analizarea modalităților de consolidare a unei opere de artă	- Deteriorări de natură fizică și chimică pe pelicula de culoare - Procedee de consolidare

4. Utilizarea tehnologiilor specifice conservării și restaurării în tehnica icoanei bizantine și a lemnului policrom

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Propunerea de intervenții asupra unei opere de artă, în urma analizei tipului de deteriorare a acesteia	- Deteriorări ale peliculei de culoare: Cracluri; Modificări de structuri fizico-chimice ale materialelor; Lacune - Intervenții – integrare cromatică - Deteriorări pe vernis: Opacizarea verniului; Vernis pulverulent
4.2. Executarea unor tratamente asupra unei opere de artă, respectând normele de intervenție	

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

- Recunoașterea tehnicii în care a fost executată o operă de artă. Analiza concretă pe opere de artă în muzee
- Deteriorări de natură fizică și chimică pe pelicula de culoare
- Procedee de consolidare
- Materiale folosite pentru consolidare:
  - Injectare
  - Peliculizare
- Deteriorări ale peliculei de culoare:
  - Cracluri
  - Modificări de structuri fizico-chimice ale materialelor
  - Lacune
- Intervenții – integrare cromatică
- Deteriorări pe vernis:
  - Opacizarea verniului
  - Vernis pulverulent
- Tipuri de documentație:
  - Jurnalul restauratorului
  - Fișa de conservare
  - Documentație foto
  - Relevee

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară de *Restaurare de icoană și lemn policrom* pentru clasele a XI-a și a XII-a de liceu, filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox), specializarea patrimoniu cultural, a urmărit deplasarea accentului de pe însușirea de conținuturi pe dezvoltarea de deprinderi și abilități practice necesare interpretării și realizării de opere de artă în manieră bizantină.

Prezenta programă a fost elaborată luându-se în considerare specificul celorlalte discipline de specialitate și al disciplinelor teologice care fac parte din curriculumul diferențiat pentru clasele a XI-a și a XII-a.

Disciplina *Restaurare de icoană și lemn policrom* își propune să prezinte teoretic și practic aspectele principale ale activității de conservare-restaurare a unei opere de artă: principiile de execuție, calitățile și defectele materialelor, modurile de utilizare și condițiile tehnice de aplicare în cadrul restaurării picturii tempera pe lemn. Cunoștințele teoretice despre materiale și tehnici de restaurare-conservare sunt completate cu referiri la metodologia cercetării unei opere de artă. De asemenea, programa pune accent pe dezvoltarea sensibilității și a respectului față de opera de artă, a îndemnării și a priceperii în activitatea de conservare-restaurare.

Pentru realizarea competențelor specifice, se recomandă utilizarea unor strategii de învățare variate, care să îmbine diferite metode, precum: explicația, demonstrația practică, exercițiul individual.